

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η Πιστοποίηση ως εργαλείο διαβίβασης

Φαίη Καρβέλα, Δικηγόρος, LLM Eur., Ειδικός Επιστήμονας ΑΠΔ

Σχετικές διατάξεις

- Άρθρο 42 παρ. 2 ΓΚΠΔ → Οι εγκριθέντες μηχανισμοί πιστοποίησης μπορούν να θεσπίζονται για το σκοπό της απόδειξης παροχής εγγυήσεων από ΥΕ ή Εκτελούντες που δεν υπόκεινται στον ΓΚΠΔ στο πλαίσιο διαβιβάσεων δεδομένων εκτός ΕΕ.
 - Ανάλυση δεσμευτικών και εκτελεστών υποχρεώσεων από τους εκτός ΓΚΠΔ ΥΕ/Εκτελούντες προκειμένου να εφαρμόσουν τις εν λόγω εγγυήσεις.
- Άρθρο 44 ΓΚΠΔ → κάθε διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ πρέπει
 - Να πληροί τις προϋποθέσεις των άλλων διατάξεων του ΓΚΠΔ και
 - Να συμμορφώνεται με το Κεφάλαιο V του ΓΚΠΔ
 - ΓΙΑΤΙ ; → Σκοπός του ΓΚΠΔ είναι το υψηλό επίπεδο προστασίας να συνοδεύει τα δεδομένα όταν αυτά «ταξιδεύουν» εκτός ΕΕ.

Σχετικές διατάξεις

- Άρθρο 46 ΓΚΠΔ → ελλείψει απόφασης επάρκειας της Επιτροπής, ο εξαγωγέας μπορεί να διαβιβάζει εκτός ΕΕ εφόσον παρέχει:
 - ❖ κατάλληλες εγγυήσεις (άρ. 46 παρ. 2, εν προκειμένω, εγκεκριμένος μηχανισμός πιστοποίησης)
 - ❖ εκτελεστά δικαιώματα και
 - ❖ αποτελεσματικά ένδικα μέσα για τα υποκείμενα

ΩΣΤΕ

- να εξασφαλίζεται ότι τα υποκείμενα των οποίων τα δεδομένα διαβιβάζονται εκτός ΕΕ, απολαμβάνουν επίπεδο προστασίας ισάξιο με αυτό που εγγυάται εντός ΕΕ ο ΓΚΠΔ.

- ΑΡΑ κάθε διαβίβαση υπόκειται σε έλεγχο δύο σταδίων:
 1. Τήρηση διατάξεων ΓΚΠΔ → βασικές αρχές επεξεργασίας (άρ. 5 ΓΚΠΔ), νομιμότητα επεξεργασίας (άρ. 6 ΓΚΠΔ), τήρηση άρ. 9 ΓΚΠΔ για ειδικές κατηγορίες δεδομένων,
 2. Τήρηση διατάξεων Κεφαλαίου V → μηχανισμός πιστοποίησης από κοινού με δεσμευτικές και εκτελεστές υποχρεώσεις του εισαγωγέα να εφαρμόζει τις επαρκείς εγγυήσεις μεταξύ άλλων όσον αφορά τα δικαιώματα των υποκειμένων.

Εμπλεκόμενοι φορείς

- **ΕΣΠΑ** → εγκρίνει κριτήρια πιστοποίησης που οδηγούν σε ευρωπαϊκή σφραγίδα πιστοποίησης (βλ. άρθρο 42 παρ. 5 ΓΚΠΔ).
 - παρέχει γνώμη επί των σχεδίων αποφάσεων έγκρισης κριτηρίων πιστοποίησης και συμπληρωματικών απαιτήσεων διαπίστευσης που εκδίδουν οι εθνικές εποπτικές αρχές.
 - τηρεί διαθέσιμο στο κοινό μητρώο όλων των μηχανισμών πιστοποίησης, σφραγίδων και σημάτων προστασίας δεδομένων (άρ. 42 παρ. 8 ΓΚΠΔ).

Εμπλεκόμενοι φορείς

- **Εποπτικές Αρχές** → εγκρίνουν τα εθνικά κριτήρια πιστοποίησης (αρ. 42 παρ. 5, 58 παρ. 3 στοιχ. στ' ΓΚΠΔ).
- **Εθνικός Οργανισμός Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ)** → διαπιστεύει φορείς πιστοποίησης ερμηνεύοντας τις Κατευθυντήριες Γραμμές 4/2018 σχετικά με τη διαπίστευση των φορέων πιστοποίησης και τις τυχόν συμπληρωματικές απαιτήσεις της εποπτικής Αρχής με βάση το Κεφάλαιο V.
- **Ιδιοκτήτης σχήματος πιστοποίησης**
- **Φορέας πιστοποίησης** → χορηγεί πιστοποίηση (βλ. και άρ. 37 ν. 4624/2019). Εδρεύει στην ΕΕ, αλλά μπορεί να αναθέτει κάποιες δραστηριότητες σε εγκαταστάσεις εκτός ΕΕ.
- **Εισαγωγέας δεδομένων** → ΥΕ ή εκτελών στην τρίτη χώρα.
- **Εξαγωγέας δεδομένων** → ΥΕ ή εκτελών στην ΕΕ. Υποχρεούται να εξασφαλίσει την τήρηση των απαιτήσεων του Κεφ. V.
- Εισαγωγέας και εξαγωγέας μπορεί να αναλαμβάνουν **διαφορετικούς ρόλους** πχ διαβίβαση από ΥΕ σε εκτελούντα, από ΥΕ σε ΥΕ, από εκτελούντα σε εκτελούντα ή από εκτελούντα σε ΥΕ.

- Ποιος ο στόχος της πιστοποίησης ως εργαλείου διαβίβασης ;
 - η πιστοποίηση της παροχής επαρκών εγγυήσεων από τον εισαγωγέα ώστε να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος που συνεπάγεται η διαβίβαση εκτός ΕΕ για τα δεδομένα.
- ΔΕΕ (C-311/2018): «Η πράξη που συνίσταται στη διαβίβαση δεδομένων από κράτος μέλος προς τρίτη χώρα συνιστά, αυτή καθ' εαυτήν, επεξεργασία δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ, πραγματοποιούμενη σε κράτος μέλος, επί της οποίας ο ΓΚΠΔ έχει εφαρμογή δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.»
 - ΑΡΑ → η διαβίβαση ως πράξη επεξεργασίας μπορεί να πιστοποιηθεί υπό το άρ. 42 παρ. 1 ΓΚΠΔ.
 - αντικείμενο της αξιολόγησης (Target of Evaluation) είναι κατά κανόνα η επεξεργασία των δεδομένων από τον εισαγωγέα στην τρίτη χώρα.
 - ο εισαγωγέας αιτείται τη χορήγηση πιστοποίησης.

Ρόλος εξαγωγέα

- Η διαβίβαση ως πράξη επεξεργασίας εμπίπτει απευθείας στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ.
 - ΑΡΑ → ο εξαγωγέας έχει όλες τις υποχρεώσεις που επιβάλλει ο ΓΚΠΔ (πχ ασφάλεια επεξεργασίας, Κεφ. V ΓΚΠΔ)
 - ανάλογα με την ιδιότητά του ως ΥΕ ή εκτελούντος.
- Επιπλέον, ο εξαγωγέας υποχρεούται να ελέγξει την πιστοποίηση του εισαγωγέα.
 - Είναι έγκυρη και εν ισχύ;
 - Καλύπτει τη συγκεκριμένη διαβίβαση και τη μετέπειτα επεξεργασία ;
 - Είναι διαπιστευμένος ο φορέας πιστοποίησης ;
 - Έχει περιληφθεί σχετικός όρος στη σύμβαση του άρ. 28 ΓΚΠΔ σε περίπτωση διαβίβασης από ΥΕ σε εκτελούντα ;

Διαδικασία χορήγησης πιστοποίησης

- Εθελοντική, διαφανής διαδικασία.
- Βασίζεται στην αξιολόγηση κριτηρίων τα οποία εγκρίνονται από τις εθνικές εποπτικές Αρχές ή το ΕΣΠΔ.
- Εθνικό σχήμα πιστοποίησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διαβιβάσεις από εξαγωγείς μόνο στο κράτος μέλος της ΕΕ όπου έχει εγκριθεί το σχήμα

Ιδιαιτερότητες σε σχέση με τις απαιτήσεις διαπίστευσης του φορέα πιστοποίησης

- Ερμηνεία ΚΓ 4/2018 σχετικά με τη διαπίστευση των φορέων πιστοποίησης και συμπληρωματικών απαιτήσεων εποπτικής αρχής υπό το φως του Κεφαλαίου V.
 - Επαρκείς πόροι του φορέα πιστοποίησης
 - γνώση νομοθεσίας και πρακτικής τρίτων χωρών
 - έλεγχος της εκτίμησης που έκανε ο εισαγωγέας σε σχέση με τη νομοθεσία και τις πρακτικές στην τρίτη χώρα
 - Παρακολούθηση εφαρμογής και τροποποιήσεων στη νομοθεσία της τρίτης χώρας λόγω πιθανής επιρροής στην επεξεργασία που εμπίπτει στο αντικείμενο αξιολόγησης

Ιδιαιτερότητες σε σχέση με τα κριτήρια πιστοποίησης

- Σαφής προσδιορισμός της διαβίβασης και τυχόν περίληψης της διαμετακόμισης των δεδομένων στο πεδίο εφαρμογής του μηχανισμού πιστοποίησης
- Σαφής προσδιορισμός του αντικειμένου αξιολόγησης (πράξεις επεξεργασίας, ΥΕ ή εκτελών, σκοπός, είδος δεδομένων, κατηγορίες υποκειμένων, χώρες επεξεργασίας)
- Ενημέρωση υποκειμένων για τη διαβίβαση και τη χρήση πιστοποίησης (άρ. 12-14 ΓΚΠΔ).
- Εξασφάλιση δικαιωμάτων υποκειμένων (άρ. 15-19, 21 ΓΚΠΔ).
- Θέσπιση διαδικασίας χειρισμού καταγγελιών από τον εισαγωγέα.

Επιπλέον κριτήρια πιστοποίησης

- Κριτήρια σχετικά με την εκτίμηση της νομοθεσίας της τρίτης χώρας.
 - Εκτίμηση νομοθεσίας και πρακτικών της τρίτης χώρας από τον εισαγωγέα σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής της πιστοποίησης.
 - Έγγραφη τεκμηρίωση της εκτίμησης αυτής → στη διάθεση του φορέα πιστοποίησης, της αρμόδιας εποπτικής αρχής και του εξαγωγέα.
 - Προσδιορισμός τυχόν απαραίτητων συμπληρωματικών μέτρων προς εξασφάλιση επιπέδου προστασίας ισάξιου με αυτό που εγγυάται εντός ΕΕ ο ΓΚΠΔ.
 - Έγγραφη τεκμηρίωση των συμπληρωματικών μέτρων → στη διάθεση του φορέα πιστοποίησης, της αρμόδιας εποπτικής αρχής και του εξαγωγέα.

Επιπλέον κριτήρια πιστοποίησης

- Προσδιορισμός υποχρεώσεων εισαγωγέα – εξαγωγέα
 - Περιγραφή συγκεκριμένης διαβίβασης
- Κανόνες για τυχόν περαιτέρω διαβιβάσεις των δεδομένων από τον εισαγωγέα, ώστε να μη διακυβεύεται το επίπεδο προστασίας που κατοχυρώνει ο ΓΚΠΔ.
- Επανόρθωση και συμμόρφωση.
 - Κατοχύρωση δικαιωμάτων υποκειμένων έναντι του εισαγωγέα
 - Δυνατότητα προσφυγής κατά του εισαγωγέα ενώπιον της εποπτικής αρχής και των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας τους στην ΕΕ
 - Υποχρέωση συνεργασίας του εισαγωγέα με την εποπτική αρχή της χώρας του εξαγωγέα και αποδοχής ελέγχου από αυτήν.

Επιπλέον κριτήρια πιστοποίησης

- Ενημέρωση φορέα πιστοποίησης και εξαγωγή σε περίπτωση που ο εισαγωγέας θεωρεί ότι αλλαγές στη νομοθεσία ή τις πρακτικές της τρίτης χώρας ενδέχεται να τον εμποδίζουν να εκπληρώσει τις εκ της πιστοποίησης υποχρεώσεις του.
- Ενημέρωση εξαγωγή σε περίπτωση αιτημάτων πρόσβασης εκ μέρους των αρχών της τρίτης χώρας.

Δεσμευτικές και εκτελεστές υποχρεώσεις

- άρ. 42 παρ. 2 ΓΚΠΔ → οι εισαγωγείς που αποκτούν πιστοποίηση υποχρεούνται να αναλάβουν δεσμευτικές και εκτελεστές υποχρεώσεις ότι θα εφαρμόσουν τις κατάλληλες εγγυήσεις που παρέχει η πιστοποίηση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα δικαιώματα των υποκειμένων.
 - μέσω σύμβασης ή άλλης νομικά δεσμευτικής πράξης μεταξύ εισαγωγέα και εξαγωγέα. Απαραίτητο να αποδεικνύεται ο δεσμευτικός και εκτελεστός χαρακτήρας του μέσου βάσει του δικαίου της ΕΕ.
 - απαραίτητο να μπορεί να εφαρμοστεί από τα υποκείμενα.
 - δεν μπορεί να είναι άλλο εργαλείο διαβίβασης του Κεφ. V.
 - μπορεί να περιλαμβάνεται σε υπάρχουσα σύμβαση μεταξύ εισαγωγέα και εξαγωγέα (πχ σύμβαση ανάθεσης επεξεργασίας άρ. 28) ή να είναι ξεχωριστή σύμβαση.

Δεσμευτικές και εκτελεστές υποχρεώσεις

- Περιεχόμενο σύμβασης →
 - ο εισαγωγέας δεσμεύεται να εφαρμόσει τους κανόνες που προσδιορίζονται στην πιστοποίηση κατά την επεξεργασία των διαβιβαζόμενων δεδομένων.
 - ο εισαγωγέας εγγυάται ότι δεν έχει λόγο να πιστεύει ότι η νομοθεσία και οι πρακτικές της τρίτης χώρας τον εμποδίζουν να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από την πιστοποίησης.
 - ο εισαγωγέας δεσμεύεται να ενημερώσει τον εξαγωγέα σε περίπτωση οποιασδήποτε σχετικής μεταβολής της εφαρμοζόμενης νομοθεσίας στην τρίτη χώρα.
 - κατοχυρώνονται δικαιώματα των υποκειμένων να επιβάλλουν την εφαρμογή των δεσμεύσεων του εισαγωγέα ως δικαιούχοι τρίτοι.
 - σε περίπτωση παραβίασης των κανόνων που θέτει η πιστοποίηση από τον εισαγωγέα
 - τα υποκείμενα μπορούν να στραφούν εναντίον του εισαγωγέα ενώπιον της εποπτικής αρχής και των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας τους στην ΕΕ
 - τα υποκείμενα μπορούν να στραφούν κατά του εξαγωγέα ενώπιον της εποπτικής αρχής και των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας τους ή του τόπου εγκατάστασης αυτού.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!